

Wartościowe i szkodliwe treści w grach i bajkach

Jak świadomie wspierać dzieci w ich wyborze?

Spis treści

Wstęp	5
1. Ryzyko uzależnienia od gier – jak uchronić przed nim dziecko?	5
2. Szkodliwe treści przekazywane w grach i bajkach dla dzieci	7
3. Jak reagować, gdy dziecko napotka niewłaściwe treści w sieci?	8
4. Korzyści płynące z nauki poprzez gry i zabawy	9
5. Propozycje bezpiecznych gier, zabawek i pozycji książkowych	9
5.1. Polecane gry i zabawy bezpieczne dla dzieci	9
5.2. Wartościowa literatura dla dzieci	10
6. Scenariusze zajęć dla dzieci 3–4-letnich	11
6.1. Scenariusz zajęć „Ścieżka pełna barw” – tworzenie gry podłogowej	11
6.2. Scenariusz zajęć „W podwodnym świecie” – zestaw zabaw ruchowych wspierających motorykę dziecka	15
6.3. Scenariusz zajęć „Twórcze zabawy sensoryczne”	19
6.4. Scenariusz zajęć „Zabawy z wiatrem”	25
7. Scenariusze zajęć dla dzieci 5–6-letnich	29
7.1. Scenariusz zajęć „Głuchy telefon”	29
7.2. Scenariusz zajęć „Zestaw dobrych manier”	33
7.3. Scenariusz zajęć „Numery alarmowe”	39
7.4. Scenariusz zajęć „Komputerowe przygody”	46
7.5. Scenariusz zajęć „Potrafię sam”	51

Wstęp

Na przestrzeni lat, wraz z rozwojem technologii i tym samym rozpowszechnieniem alternatywnych form spędzania czasu wolnego, wzrosło ryzyko uzależnień dzieci od gier oraz od samego korzystania z takich urządzeń, jak: telefon, tablet czy komputer. Nie od dziś wiadomo, że internet jest skarbnicą wiedzy, służy jej pogłębianiu na wielu rozmaitych płaszczyznach, jednocześnie często pełniąc funkcje edukacyjne. Jest istotnym narzędziem, które pomaga dorosłym w pracy, ale także dzieciom w nauce, co ostatnio znalazło przełożenie na naukę zdalną w szkołach. Korzystanie z mediów elektronicznych dostarcza dzieciom wiele wrażeń, stymuluje je do realizowania zadań, które rozwijają wszelkie funkcje poznawcze, wyobraźnię, usprawniają koordynację wzrokowo-ruchową. Odpowiednio dobrane do wieku i potrzeb dziecka mogą być właściwą formą nauki poprzez zabawę. Należy jednak pamiętać, że nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych, w tym przekazujących nieodpowiednie dla dziecka treści, zwiększa ryzyko uzależnienia. Warto zastanowić się nad tym, jak zorganizować czas dziecka, by korzystało z tych urządzeń jak najmniej i by każda aktywność przed ekranem komputera czy telefonu była kontrolowana i celowa. Jak świadomie wybierać odpowiednie dla dziecka gry i jak właściwie kierować czasem, który przy nich spędza?

Korzystanie z mediów elektronicznych przez dzieci

1. Ryzyko uzależnienia od gier – jak uchronić przed nim dziecko?

Korzystanie z gier komputerowych stało się popularną formą spędzania czasu wolnego, która znalazła wielu zwolenników także wśród dzieci. Szeroka gama gatunków i rodzajów gier sprawia, że bez problemu można znaleźć treści przeznaczone nawet dla dzieci kilkuletnich. Świat wirtualny jest dla dzieci bardzo atrakcyjny; treści w nim zawarte pobudzają wyobraźnię, dzieci utożsamiają się z bohaterami gier, a efekty wizualne i dźwiękowe, które się w nich znajdują, pobudzają zmysły, dzięki czemu dzieci doświadczają wielu emocji, jak zachwyt czy ekscytacja. Jednak niekontrolowany czas spędzany przed ekranem urządzeń elektronicznych oraz przebodźcowanie spowodowane treściami niedostosowanymi do wieku i potrzeb dziecka mogą rodzić problemy w późniejszym rozwoju.

Gry komputerowe – popularna forma spędzania czasu

Urządzenia elektroniczne generują wiele silnych bodźców, które mogą utrudniać dziecku dopływ informacji z zewnątrz, w pełni je pochłaniając i zaburzając ich codzienne funkcjonowanie. Korzystanie z mediów elektronicznych nie w każdym przypadku wiąże się z ryzykiem uzależnienia, istnieje jednak szereg objawów, które mogą na to wskazywać:

Niepokojące zachowania wskazujące na możliwość uzależnienia od mediów elektronicznych

- › dziecko zaniedbuje obowiązki i inne aktywności, na rzecz korzystania z urządzeń elektronicznych,
- › dziecko nie wykazuje innych zainteresowań, jest to dla niego najbardziej atrakcyjna forma spędzania czasu,
- › pogłębiające się rozdrażnienie i frustracja w momencie, gdy dziecko nie może korzystać z urządzenia, na którym gra,
- › narastająca agresja podczas prób ograniczenia aktywności skupionych na grze,
- › nadpobudliwość,
- › zaburzenia snu,
- › zaburzenia uwagi i problemy z koncentracją w trakcie wykonywania innych czynności,
- › ciągłe nawiązywanie do treści przekazywanych w grach, obsesyjne myślenie na ich temat,
- › zaniedbanie kontaktów z rówieśnikami,
- › traktowanie braku możliwości gry jako kary.

W przypadku zaobserwowania u dziecka niepokojących zachowań oraz objawów wskazujących na uzależnienie należy podjąć natychmiastowe kroki, by uchronić je przed destrukcyjnym wpływem urządzeń elektronicznych na jego dalszy rozwój. W takiej sytuacji niezwykle ważne jest wsparcie rodziców.

Wsparcie rodziców w przypadku zaobserwowania u dziecka objawów wskazujących na uzależnienie

- › **Poznaj świat dziecka.** Podstawowym krokiem jest zagłębienie się w treści, które wzbudzają w dziecku największe zainteresowanie. W ten sposób poznamy ważną dla dziecka część jego życia. Dowiemy się, czy treści zawarte w grach, bajkach czy filmikach nie zawierają przemocy i agresji.
- › **Użyj wyobraźni.** Należy przedstawić dziecku alternatywne formy spędzania czasu oraz korzyści, które ze sobą niosą. By nie odsuwać dziecka drastycznie od treści, które budzą w nim szereg pozytywnych emocji, można organizować wspólne zabawy, wykorzystując elementy z gry. Na przykład: stworzenie gry planszowej z użyciem bohatera, który wzbudził w dziecku sympatię, zabawy plastyczne czy ruchowe na świeżym powietrzu nawiązujące do fabuły.
- › **Ustal limit korzystania z urządzeń elektronicznych.** Z uwagi na ryzyko uzależnienia od gier i bajek czas spędzany przed ekranem telefonu czy komputera powinien być ściśle określony. Ważna jest konsekwencja działań rodziców. Dziecko musi być świadome, że najpierw powinno wykonać wszystkie obowiązki, które do niego należą. Pamiętajmy, by nie wydłużać czasu przed ekranem, gdy dziecko reaguje frustracją bądź agresją.
- › **Daj dobry przykład.** Dziecko uczy się poprzez naśladownictwo. Sposób na wypoczynek zaprezentowany dziecku będzie miał wpływ na jego zainteresowania. Dziecko obserwujące rodzica, który swój wolny czas spędza głównie przed ekranem telefonu bądź komputera, wierzy, że to właściwa także dla niego forma rozrywki.

- › **Angażuj dziecko w codzienne czynności.** Warto przydzielić dziecku zadanie, za które tylko i wyłącznie ono będzie odpowiedzialne, np. podlewanie kwiatków, zbieranie talerzyków po obiedzie, nalewanie psu wody itp. Dzięki temu dziecko skupi się na wykonywaniu danej czynności, ale też będzie czuło się ważne i odpowiedzialne.

2. Szkodliwe treści przekazywane w grach i bajkach dla dzieci

Przekaz płynący z ekranów urządzeń elektronicznych może silnie oddziaływać na myśli, wyobraźnię, a w późniejszym etapie na zachowania dziecka. Treści, które napotyka dziecko, kształtują wizję otaczającego go świata. Warto przyjrzeć się temu, jakie wartości i wzorce niosą ze sobą gry i bajki, które wzbudzają w dziecku największe zainteresowanie.

Do szkodliwych treści przekazywanych w telewizji i internecie zalicza się materiały zawierające:

- › przemoc i agresję,
- › wulgaryzmy,
- › pornografię,
- › zachowania autodestrukcyjne (samookaleczenia i samobójstwa),
- › rasizm,
- › dyskryminację społeczną,
- › narkotyki,
- › tzw. „patostreamy”, czyli transmisje internetowe na żywo prezentujące zachowania będące dewiacjami społecznymi.

W trosce o prawidłowy rozwój dziecka należy zminimalizować ryzyko kontaktu z materiałami zawierającymi powyżej wymienione treści. W sieci można znaleźć wiele filmików i gier (teoretycznie) przeznaczonych dla najmłodszych, które kryją w sobie nieodpowiednie wzorce i wartości. Część z nich może budzić lęk, prowadzić do zachowań agresywnych, obniżać wrażliwość na krzywdę innych. Kontrola rodzicielska to jeden z lepszych sposobów na nadzorowanie materiałów oglądanych przez dziecko oraz zapewnienie mu bezpieczeństwa. W tym celu powstały filtry i blokady rodzicielskie, które cieszą się dużą popularnością wśród dorosłych posiadających dzieci. Youtube, jeden z najbardziej popularnych serwisów internetowych, kilka lat temu wprowadził na rynek Youtube Kids, który cechuje możliwość wyselekcjonowania i wyboru treści przeznaczonych tylko i wyłącznie dla dzieci w określonym wieku. Trend kontroli rodzicielskiej wspierają różnego rodzaju aplikacje i programy komputerowe, które blokują szkodliwe dla dzieci

Szkodliwe treści przekazywane w telewizji i internecie

Narzędzia do kontroli rodzicielskiej